

Kirsto pannemisse ramot.

Tartus, 1864.

A 3711 a

Kirsto pannemisse ramat.

Tartus.

Trüffitud R. Mattieseni kirjadega.

1864.

Gegen den Druck dieses Einsargungs=Buches ist, nach vorhergegangener Durchsicht, von Seiten des Livländischen Evangel.=luth. Consistoriums nichts einzuwenden.

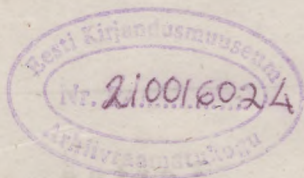
Riga=Schloß, den 15. Mai 1864.

A. Baron Ungern=Sternberg, Assessor.

Nr. 783.

Secretär J. Eckardt.

Nr. 61. Von der Censur gestattet. Dorpat, den 30. Mai 1864.

Jesusse nimmel ja temma auuks!

Armas luggija! Sedda ramatofest, mis ma sulle kätte annan, ollen minna mõnne armsa sõbra palwe peale kirjotanud. Sest kui surnud on kirsto panna, juhtub mõnni kõrd et iggamees ei oska parrajat sõnna pühhasi kirjast luggemisseks wäljawõtta, ei leia ka muud parrajat maenitsemisse sõnna; — ja ilma Jummalaga sõnnata surnud kirsto panna, olleks kül wäega waene ja halle luggu. Sellepärast ollen minna sedda ramatofest neile abbitajaks ja juhatajaks kirjotanud, kes peast parremad sõnna ei oska öelda. Minna sowin, et se ramatofenne saaks nenda prugitud: Esiteks lauldaks mõnni laulo salm matmisses, surmast ehk üllestõusmisses. (Minna ei olle neid laule mitte luggemiste jures nimmetanud, sest et wahhest mõnnele wõeras wiis olleks juhtunud.) Kui laul on lauldud ütleb luggija: «Arm olgo meiega ja rahho Jummalast meie Issast ja Issandast Jesussesst Kristussesst. Amen.» ehk ka: «Jummalaga se Issa, Poia ja Pühha Waimo nimmel. Amen.» ehk ka: «Issanda Jesusse Kristusse arm ja Jummalaga armastus ja Pühha Waimo osasaminne olgo meie kõigiga. Amen.» Siis loeb luggija sedda tükkikesest nago juhataja näitab, kuida igga surnud kirsto pannes sünnib. Siis, jälle mõnd

lauulo salmikest lauldes, pantaks furno firsto. Kui furno on firsto pandud, ütleb luggija: «Jssanda rahho olgo sinnoga» nink heidab käega risti furno ülle. Siis loeb luggija, kui tahhab, süddamest palwet, loeb weel Jssä meie palwet ja lõppetab nende õnnistamisse sõnnadega: «Jummal õnnistago meid ja hoitko meid! Jummal lasto omma palge paista meie peale ja olgo meile armolinne! Jummal tõstko omma palge meie peale ja andko meile rahho!» Kui neid luggemissi loetaks, wõib luggija sedda mõda kui furnoga luggo olnud, ka mõnne sõnna jure liisada, ehk teisiti seada, nenda, et ta ütleb mitto aastad ta abbiellus on ellanud, ehk kui kaua ta lessä põlwes on ellanud, ehk mitto lapsi mahha jätnud, ehk mis muud weel isseärranis olleks tähhele panna. Minna sowin et meie furnud nago kallid seemne terrakesed, mis mahha külwame, saaksid õigel ristiinnimesse wisil firsto pandud, selle tarwis ollen minna sedda ramatokest kirjotanud. Jummal andko, et minno tö ja sowiminne Jummalale meelt mõda olleks, nink meie armas rahwas, agga isseärranis minno armas koggodus sedda ramatokest armoga wasto wõttaks.

Rambja, 1864.

C. Hasselblatt,

Rambja õppetaja.

I.

Kui lapsokest firsto pantafse, mis weel aastane ei olle.

Sest minno mõtted ep olle mitte teie mõtted, egga teie teed minno teed, ütleb Issand. (Jesaja 55, 8.)

Jah! kü! on Jummal mõtted tundmata ja Temma te juurdlemata, sedda, armsad hinged, peame kü! nüüd tunnistama, kui sedda lapsokest firsto panneme. Kas se lapsokenne on sündinud, et temma sureks? Sest mis head on ta sanud ommast ellust? Rätki olli temma ello asse ja emma rind temma rõmo allikas. Ta on ilma näinud ja ei oska ommeti sest mingid suggust räkida, ta on wallo tundnud, ja ei tea keddagi wallust. Ta on ellanud ja ei tea keddagi ommast ellust, ta on suranud ja ei tea keddagi ommast surmast. Kas ta on sündinud, et ta omma wannematele üksnes waewa ja süddame wallo teeks? Kas sulle, armas emma, ei olle õigus kaewata: „Mis pärrast anti mulle sedda lapsokest, kui tedda ni pea mo käest ärrawõeti? Kas ma sellepärrast ollen tedda walloga ilmale tonud, kas sellepärrast häddas ja waewas olnud, et ma tedda firsto panneks ja mahhamatataks? Kas mulle muud keddagi ei piddanud temmast jäma, kui kurb meel ja süddame wallo?“ Oh,

armsad, ei meie ei sa kustumist omma küsümiste peale, sest Jummal mõtted ei olle mitte nago meie mõtted ja meie teed ei olle mitte nago Jummal teed. Lil närtšib kül, kui tedda kikkutakse, ja kuiwab ärra ja ei sa sest ühtegi. Agga, armsad wannemad, teie lapses on teine luggo. Mis Kristusse werrega ristes on kastetud, se ei wõi ial surra, ta peab ellama, ehk ta kül surreb. Teie laps ellab et kül meie temma ellust, ei ka temma meie ellust middagi ei tea. Ristja Jaan kargas rõmo pärrast omma emma ihhus, kui temma emma Maria terretamist kulis, paljo ennam saab teie laps rõmo pärrast kargama, kui ta Jēfanda armsat healt kuleb, kui Jēfand tedda terretab ja omma armo kätte peale wõttab ja englide wallitusse alla panneb, et nemmad lapses eest hoolt kannakšid ja tedda parremaste kaswataksid, kui isä ja emma armastus olleks jõudnud teha. Jah, et kül Jummal mõtted ei olle meie mõtted, siisgi on Temma mõtted armo ja rahho mõtted. Armo ja rahho mõtted ollid Jēfandal, — armsad wannemad, — teie ja selle lapses wastä, kui Temma sedda lapsokest siit ilmašt ärra kutsus. Ütlege isse, kas ei olnud Jummalal armo teie wastä, kui Temma teid ja meid kōiki selle lapses surmaga maenitšeb, et meie surma peale mõtleks. Oh! kui suur wõimus on surma käes, et ta ka lapsokesi, kes isse ei olle weel patto teinud, muud kui wannemattest pärritud patto pärrast, mahhanidab ja paigale panneb. Kui jo laps pärritud patto pärrast surreb, mis siis meist saab, kes patto olleme teinud kōik omma elloaeg. Se pärrast mõtlegem sesinnatse omma kōddo otšmisses ael mis meie rah-

hole tarwis lähhäb ja wötkem töepolest omma meelt pöördä ja Jummalä armo Kristusse sees uskuda, et meie rahhoranda saaks, kui ilmašt on ärraminna. Önnis se lapsokenne! Jummal on tedda armastanud, Jummalal on armo- ja rahho- möttes temma wasto olnud, sest Tä on tedda siit kurrast ilmašt ärra peastnud ja warjole pandnud, et pat, ilm, kurrat egga surm tedda ennam ei tohhi putuda, waid et temma Issanda rahho sees hingaks ja odaks meie kõigidega surnuide üllestõus- mist. Tännage Jummalat, a. w., omma lapse pär- rast, sest teie laps tunnistab nüüd lauldes ülles:

Kui leiate mind taewast, Ri lahti kõigest waewast
Jummalä palge ees, Seal walges rõiwis laulmast
Ja rõõmsast heale tõstmast Se Talle werre kae sees.
Siis hendid rõmustage Ja pärrast kahjatsäge
Et mo eest nufsite. Mis Jummal teeb on õige
Se pärrast ärge nutke, Waid Kristussele ellage.

z (Wiis: Nüüd hingwad innimesed.)

II.

**Kui lapsokest firsto pantakse, mis aas-
tane ehk ka wannem on.**

„Laske need lapsokessed minno jure tulla ja ärge keelge neid mitte: Sest nisugguste pärralt on se Jummalä riit“ ütles Issand teile, armsad wan- nemad, kui teie omma lapsokest ristimisesele tõite, ja nüüd ütleb Temma ka tänna teile, kes omma lapsokest firsto pannete: „Laske omma lapsokest minno jure tulla ja ärge keelge tedda mitte“. Jah, ärge keelge Issandale omma lapsokest mitte!

Kül olli lapsokenne teie omma laps, teie lihhas
ja werrest wõetud, egga ta muido ei olleks ka
surnud. Agga ärge unnustage mitte, et teie laps
ka Jõsanda laps ja ommane olli, mis Temma
omma werrega ommale ommaks ostis ja teie armo
hole alla panni, et teie tedda hoiaks ja kaswataks.
Mis teie nüüd immeks pannete, miks pärrast ol-
lete kurwa näolisised, et Jõsand omma last teie
käest taggasi nõuab, et Ta nüüd isse tedda hoiaks
ja kaswataks. Ärge keelge mitte Jõsandale omma
lapsokest omma kurwa mele ja silma wega. Kül
ütlete teie: „Meie lapsokenne olli ni armas kau-
nis lapsokenne, kui erguste watas ta meie peale,
kui kennad ollid temma lombes, kui armas temma
lapse kõnne, ta hüidis meile wasto, ta sirutas
ommad käekesed meie pole ja hõiskas, kui meie
tedda sülle wõtšime, ta nuttis kui meie tedda ei
tahtnud wõtta. Temma healekenne on nüüd tühhi,
ei kuulda ennam temma healt, hõiskamisše ei ka
nutto healt; sest meie laps on surnud ja meid
wanna innimeisi jättetaks järrele.“ Selle pärrast,
a. w., et teie lapsokenne ni armas lapsokenne olli,
olli ka Jõsandale temmast hea meel ja Ta ütleb
nüüd teile: „Laske omma lapsokest minno jure
tulla ja ärge keelge tedda mitte, sest temma pä-
ralt on Jummal riik“. Ei mitte, et Ta teid kur-
wastaks, waid et Ta teie lapsele taewa rigi an-
naks, on Jõsand sedda lapsokest omma jure wõt-
nud. Kas wõite, kui omma lapsokest armastate,
kurwa näolisised ja täis murret olla, et teie laps
teie ette on jõudnud, et ta taewa rigi sisse on sa-
nud, mis teie sure taplemisše järrele ka takka
iggatsete.

Oh kui õnsad on need pühhad taewas,
Kui naad wangist lahti peasnud surmas!
Naad peasnud ärra,
Kui meid wangis peab ilma kärra.

Teie lapse pärralt, a. w., on nüüd taewa riik.
Kes jõuab temma rõmo ülesraskida, kes temma
õnsad põlwe ärramõista, et ta Jeesusse armo kaisso
on sanud ja ka iggawes senna jääb, nenda et
keegi tedda temma käest ei wõi ärra kiskuda. Kas
teie olleks mõistnud omma lapsokest hoida nago
Jesús tedda hoiab? Kas teie olleks, kui ta ilma
peale olleks jänud, jõudnud lapsele anda, mis Je-
sus nüüd temmale on andnud. Teie kül sedda ei
olleks jõudnud, armsad wannemad, siis pühkige
nüüd kõik silma wet filmist ärra ja olge Jssanda
sees rõõmsad, et lapsele ni kallis põlli on kätte
jõudnud. Teie lapsokenne sago teile tähheks taewa
külges, et teie surema himmoga ommi filmi taewa
pole tõstaks ja teie lapsokenne sirrutago taewast
ommad kaekestes teie pole, et teie hennast lasseks
taewa pole tõmmata ja isse lapsiks saaks, et ka
teie pärralt taewa riik olleks, kui teie surma tun-
nikenne tulleb. — Kui tahhate pärrast surma
omma lapsokessaga loffo sada, siis, a. w., tehke
nago laulo salm maenitseb:

Tõstke waimo taewasse
Ilma himmust tühhiussfest:
Andke hennast Temmale,
Kes teid kutsub haua sehhest;
Üllendage süddand siis
Taewa pole iggawes.

III.

Kui suremad last kirsto pantakse.

A. H. Kui Jesus kaksteistkümmend aastad wanna olli, läksid temma wannemad temmaga Jerusalemma Basa pühha kombe pärrast. Kui nemmad jälle koio pole läksid ilma Jesusseta, mõtlesid nemmad tedda tekäiatte seltsis ollewad, agga kui nemmad tedda ei leidnud suggulaste ja tutwatte jures, läksid nemmad taggasi Jerusalemma ja leidsid tedda Summala koiaist istmast kess õpetajatte seast, neid kuulmast ja neilt küsimest. Agga kui Maria Jesusse emma tedda leidis, ütles temma Jesussele: Boeg, miks sa meile nenda olled teinud? wata, sinno isä ja minna olleme sind öiete waewaga otsinud. — Ja nüüd kui teie omma last kirsto pannete, et teie tedda wälja kannaks ommast maeast, küsite ka: „Mo laps, miks sa olled meile sedda teinud? Miks pärrast olled sinna enne meid surnud?“ Ja kui teie tuppä lähhäte, ei olle tedda sääl ja kui teie murro peale lähhäte, ei olle temma ka mitte seal ja suggulaste ja tutwatte jures ei olle tedda ka leida. Ehk teie kül otate, et ta tulleks, taggasi ta ennam ei tulle. Ehk teie kül tedda waewaga otsite, tedda ei leia teie. Agga kui teie laps sõnnakuulja laps olli, nago Jesus omma lapse põlmes olli, siis kostab ta teie küsimisse ja otsimisse peale: „Mis teie mind otsite? eks teie ei teadnud, et ma ses pean ollema, mis mo Jäsa pärralt on?“ Agga kas wõib teie laps ka nenda kosta? Kas tedda juhatedi ja sadeti Jesusse jure, kes laste söbber? Kas on teie laps palwe al ülleskaswatud ja Summala sõn-

naga õppetatud? Kas on temma ka Jummal
armo Kristusse sees tunda sanud? Kas teadis
temma ka, et Jeesus tedda ärraütlemata ja ärra-
mõistmata armoga on armastanud nenda et Je-
sus ka temma eest risti surma on furnud? Kas
ollete lapse meelt ja süddand taewa pole pöörnud
nenda et laps omma lapse mõistusfega ärramõis-
tis: „Seal, seal on se parrem ja illusam riik,
Mo tullusam ossa, mo üks ja mo kõik.“ Kas
ristmisfse arm temma süddamesfse jäi hoitud? Kas
fai ta nago Jummal laps kasvatud nenda et
omma taewasfse isfa maea, ehk ta kül laps olli,
temmal wõeraks ei jänud? Oh et kõik wanne-
mad tunnefsid, et sest weel ei fa küllalt, kui lap-
sele süia ja juwa ja kattet antakse, waid et kas-
watamisfse jures wannemattete kõige üllem asfi
on, et naad lapst Jõsanda jure saatwad ja lapse
hinge iggawessfse toidusfega toitwad, et laps tühja
ei fule, waid õnsaks teggewad õppetust saab ja
omma filmadega näeb, kui wannemad innimesfed
isfse omma hinge õnnistusfse peale mõtlewad, Jum-
malat kardawad ja armastawad. Sest mis abbi
sest olleks, kui last kül sõnnaga maenitsetakse, agga
ello, mis laps maeas näeb, selle maenitsemisfsega
ühfte ei sünni ja nenda maea ello sõnna semend lapse
süddames ärra lämmatab. Agga kui susõnna ja
ello kofko käiwad, siis kasvab Jummal arm lapse
süddames ja laps kasvab siis nenda kui Jeesus
kaswis tarkusfse ja armus Jummal ja innimeste
jures. Kui teie, a. w., omma last õigel wisil ol-
lete kasvatanud ja õppetanud, siis ärge otsige
tedda waewaga, waid olge rõõmsad, sest temma
kostab teile taewast: „Mis teie mind otsite? Kas

ma ei pea ses ollema, mis minno Jäsa pärralt on? " Teie laps on siis Jerusalemma sanud, mis üllewal on ja istub Jესusse ja inglide keskes neid kuulmas ja neide peale watamas ja armo armo peale wõtmas ja õnnistust nago jōgge omma sisse tõmbamas. Müüd laulab teie laps inglide seltsis ja koris: „Müüd ollen minna wõitnud Kõit risti willetsust Ja Jესa armo wõtnud Jესusse werre wäest" ehk meie kül weel siin hādda orgus peame ohkama:

Jerusalem, sa Jესu pühha lin,
 Oh olleks ma jo seal!
 So järrel' waidlen minna ifka siin,
 Sind püiab südda teal,
 Oh ülles minna tahhan
 Ma armo tiwaga,
 Kõit ilma jättaks mahha,
 Kui kätte sind ma saan.

IV.

Kui noort meest ehk tüdrukut firsto pantakse.

Armsad hinged! Kui põllust möda lähhāme, kusja walmist wilja leigatakse, ei olle meil halle meel sedda nāhjes, agga kui meie põllust möda lähhāme, kusja rahhe orrast on mahha lõnud ja wilja samisse lotust rikkunud, siis on meil halle meel. Nenda on, arm. h., ka tanna meil halle meel, sedda noort meest (tüdrukut) firsto pannes, sest temma on, nago wilja orras, mis rahhe är-rarikkus ja enne aega mahha lõi, siit ilmašt är-ra-

forjatud. Sellepärast passub jo Dawid: „Mo
 Jummal! ärra forrista mind mitte ärra fesk mo
 ea sees. (I. l. 102, 25.) Agga meie näeme, et
 se noor mees (tüdruk) fesk omma ea sees on är-
 rawõetud. Temma ello künal on fesk päewal kus-
 tunud ja noor wiljakandja pu on surma tulest
 mahha murtud, enne kui temma rohket wilja wõis
 kanda. Mõnni rummal kidad sedda kül heaks ja
 mõtleb, midda warrem innimenne surreb, sedda
 parrem, sest et ta kõigest häddast ja waewast war-
 remaste on peasnud ja wähhem pattu on teinud
 kui pitkema ea sees. Ta mõtleb: Dawid wõis kül
 nenda passuda, kes kunningas, agga mis head
 kül waene rahwas sest saab, kui ta wannaks jääb.
 Kes nenda ütleb, ei mõtle se peale, et innimenne
 lodud ja istotatud selle ilma siise, et ta igga-
 wesse ello peale saaks walmistud et midda pit-
 kem kolitamisse aeg, sedda targemaks wõib sada
 omma ello otsa peale mõtlema. Kas siis Kristus
 ei ütle: „S tulleb, millal ükski ei wõi middagi
 tehha“. Midda pitkem päew, sedda ennam tööd
 sa wõid tehha; midda pitkem meie ello päew,
 sedda ennam tööd wõime Jummal rikis tehha,
 sedda ennam same ka Jummal armo tundma.
 Pärast surma meie tööd ennam ei wõi tehha,
 siis leikame, mis olleme külwanud. Ja kui nüüd
 õ sel norel mehhel (tüdrukul) on kätte tulnud ja
 temma ello päew on loja lainud ja temma tö ja
 ello poleli jänud, kas siis meil ei olle õigus kae-
 bada ja temma pärrast nutta, et ta ni warra siit
 ilmast on ärra forristud. Kas norel rahwal ei
 peaks salmikenne mele tulles: „Siis ärra wõtta
 mõttelda: Ma ollen noor, kül aega. Surm tah-

hab kõiki korrista, Ei karda noort ei wanna. Kül
pea jõuab wiimne aeg, Kes korristab sind nink
ka kõik, Se peale ikka mõtle." (Nr. 206, w. 3.) Jah!
kas meid kõiki selle nore mehhe (tüdruk) surm ei
maenitse, et meie ei mõtleks: „Mul on hea ter-
wis, ütlet sa, Wõin heaste süia, jua; Kes teab
ehk kirsto teggija On te peal kirsto tomas. Surm
annab kätte pekkrikest, Surm leiab leiwa pallo-
kest; Et walmista siis surra!" — Jah kes teab
kui kaua meie weel ellame, kes teab kui pea ka
meile sõldakse: „Anna arro omma maea pidda-
misest." Sepärrast wõtkem kõik palluda, kes weel
wannaks ei olle läinud: „Mo Jummal! ärra kor-
rista mind mitte ärra kesk mo ea sees". Kas se
kaddonud nenda Tawita sõnnadega on pallunud
wõi mitte, ehk kas wahhest Jummal temma pal-
wet ei olle kuulnud, kes sedda teab? Agga meie
kõik tahhame Jummalat palluda, et, kui meid siit
ilmast ärrakorristakse, meid surm leiaks walmis
lahkuma. Sest egga sel surm kahjo ei te (olgo
noor ehk wanna) kelle meel ja mõtte Jummal
pole on pöördud, kes hennast iggapäew surma
wasta walmistud. Nenda andko Jummal arm,
et meie sõbber omma otsa peale olleks walmistud
olnud. O! et Jummal tedda ka nenda, nago La
Jerobeami poea siit ilmast ärra korristas, sepär-
rast et head ta küllest leidis, oh! et Jummal
sedda noort innimest ka sepärrast olleks ärrakor-
ristanud, et ta Temmale meelt mõda on olnud.
Ei olle siis enne aegselt surmast meie sõbral kahjo
olnud, waid ta on nago walmis willi mahha
langenud ja hoietakse wiimse päewani iggawesse
aidade sisse pandud.

Oh õppeta mind Jssand isse,
Mo otsa peale mõtlema,
Ma tikkun Jesu hawa sisse,
Ei parrandamist wiwita.
Ma pallun, Jesu parrast, siis,
Mo Jummal te mo otsa heaks!

V.

**Kui wagga noort inimest firsto pan-
takse, kes jubba lapse põlwest Jummal
armo järrele waidlenud.**

A. H. Lillikenne pörab ennast päewa pole, ello, kassomisse jõudo ja ehted otsides. Istota pukest teiste pude sekka ja temma sirrutab ennast, et ta päewa walget ja soja saaks. Mis immeks pannete, et se hingekenne on taewa järrele waidlenud. Kas ta ei olle se tarwis lodud, et ta tae-wariki parriks? Mis immeks pannete, et ta Jესust on himmustanud, ehk temma kül ilma warjo al on istnud? Kas Jესus ei olle temma ello päikenne, kes temma süddand siin ilma lanes armo ja rōmoga on täitnud. Nago pruut peigmeest otas ja aeg otes temmale iggawaks lähheb, nenda läks ka selle hingele aeg otes iggawaks seni kui peigmees Jესus Kristus tedda on kutsnud. Ja kas ei olle usklik hing mitte omma Jssanda pruut? Kas Jssand ei olle temma ja meie kõigide wasto jo ristmiseses õõlnud: „Ja tahhan sind ennesele kihlata usso läbbi, ja sa pead Jēhowat tundma.“ Dsea 2, 22. Ja kas Jssand ei olle lapse põlwest temma hingekest ennesse pole tõmmanud? Kas

Temma ei olle temma süddame siise armastusse tuld pandnud, et ta meel ja mõtte ollid Jõsanda pole pöördud, nenda et, ehk kül ilma tuhk Summala armastusse tuld temma süddames kattis, siisgi se ärrapedetud armo tulli süddamest wälja paistis? Kes wõib wastopanna, kes keelda, kui Summal omma armo wäega omma pole tõmmab; ja se hingekenne on lastnud ennast tõmmata ja on lastnud ennast Summalast ärrawõita. Et ta kül ma peal lihus, temma ello olli taewas. Mida wähhem aega wiljale antakse kasfuda, sedda jõudsamaste ta kaswab, et ta parrajal aeal walmis saaks. Nenda tõtwad ka need hinged, kel se ette- tundminne on, olgo ka teadmata, et nende igga siin ma peal ei sa pitt ollema, et naad koddoo pole saaksid, nago walmis willi omma Jõsanda rüppe kuffkuffid. Nende hinged, kes Jõsandaga on ärrafitlatud, ei otsi ka teist siin ilma peal, kellele naad omma hinge ärraannaaksid, waid naad mõtlewad se peale, et nemmad omma hinge peijokest Jõsandat tunneksid ja hoiaksid. Surma tundmist kandwad nemmad ommas rindas; midda pitkemas nende reis siin ilma laandes lähheb, sedda ennam waidlewad, et saaks koddoo omma armsa Jeesuse jure. — Nemmad tundwad, et üri aega neil weel on siin olla, se pärrast ei pea ka ilm neid finni, waid nende himmo kaswab weel ennam, et naad saaks peastetud sest ilmast, mis hinge iho maeas kinnipeab. Nemmad tahtwad sedda, kellega naad usso läbbi on kihlatud, pallest pallese nähha, nemmad ei tahha mitte üksinda uskus ennast temmale ärraanda, waid ka Temmaga nenda ühhen- dud sada, et neid keddagi Temmast ei wõi lah-

hutada. Nüüd on selle hinge süddame himmo täidetud. Ta on omma armsa Issanda jure sanud. Kas on meil siis õigus kahetseda, et ta om kätte sanud, mis ta on ootnud ja otsnud, kas meil võib halle meel olla, et temma, kes siin ilmas nago mõeras olli, nüüd on koddo läinud? — Õnsad on, kes nores põlwes ennast lastwad Jum-mala pole tõmmata, õnsad ne, kes jo warra Jum-mala armo ärratundwad ja ei ota ni kaua kui wannaks lähtwad ja süddame pöld ni kõwwaks lähheb, et Jummal arm peale ei hakka. Õnsad kõik, kes tundwad, et neil siin jäädwad asfend ei olle ja sepärrast õnsa otsale ennast walmistawad ja sedda ühte, mis tarwis on, waidlewad kätte sada, et siis, kui surma tunnikenne tulleb ja hing jubba kele peal, ihho ja hinge Issanda kätte mõi-wad anda ja Jummal laste pärrisossä pärrida, mis neile on paigale pantud, kes Issandas surewad.

Oh, et inglid tulleks pea
Ja mind kannaks armsaste
Õmma kätte peal siit ärra,
Et ma lendas taewasse!
Siis ma rahho kätte sa
Sinno kaissus otsata
Kunni sinno homming tõuseb,
Ja mo ihho hauast peäseb.

VI.

**Kui wannematte (kas issa ehk emma)
ainust last firsto pantasse.**

A. h. Kel palju lambid on, sel on ka kül kahjo, kui karja seast üks ärralõppeb, agga ta rõ-

mustab ennast, et mõnned teised weel temmale jäwad. Agga kel üks ainukenne talleke on, se kaibab tedda takka ja istub murre ja kurwa näoga, kui se ainus tallekenne surnud. Omma süles on ta tedda hoidnud, omma käega söötanud, ta jooksis järrele, kussa ta läks, ta olli ta ainus warra ja rikkus. Agga mis siis öölda, kui wannemate ainus laps sureb, kes lu nende luiest ja werri nende werrest olli. A. w., teie ainus laps on surnud, kedda nago filmaterra ollete hoidnud, teie ainus rikkus ja warrandus, teie süddame rõõm ja lust on teie käest ärrawõetud. O kaibage ja nutte, teie rõõm allikas on ärrakuinud, teie ollite rikkad ja nüüd ollete waesed. Ja mis kostab Jummal teie küssemisse ja kaibamisse peale: „Miks Jummal, oh miks olled sinna meile sedda teinud, miks pärrast olled ainsa lapse meil ärrawõtnud?“ A. h., Jummal juhatab teid Moria mäe pole, ta jädab Abrahami teie waimo filmade ette, kui temma noa wõttis, et temma omma ainsa poea Jummalala kässo peale ohwerdaks. Ja Abraham ei olle nurrisenud Jummalala kässo wasta ei ka küsfind Jummalala käest, miks pärrast pean minna omma ainsa poea tapma, kes mulle wannadusses on sündinud, kelle peale oh Jummal sinno tõutussed käiwad, waid ta on sõnnawõtlik olnud ja on omma poea wõtnud ja finni siddunud, et ta tedda ohwerdaks. Agga teie laps on kustunud surma modi peal. Ei olle teie käest Jummal nõudnud, et tapke omma last. Oh armsad, mis Abraham on tundnud, kui Izaak altari peal olli finnisetud, ja nugga käes, et ta sedda pistaks omma ainsa poea süddame sisse, kes jõuab sedda ärra arwata, kes ärra

möttelda ja ärra selletada. Mis on teie süddame
wallo lapse surma pärrast Abrahami süddame
wallo kõrwa armates, kui ta omma ainfa poea
pidi tapma. Ja sinna panned wahhest immeks,
et Jummal sedda Abrahami käest on nõudnud?
Agga kui sa sedda immeks panned, miks pärrast
sa ei panne siis sedda immeks, mis Kolgata mäe
peal on sündinud. Jummal on omma ainfa Poea
ärraandnud pattuste innemeste surma ja kurradi
kätte. Se kes enne olli, kui ilm lödi, on omma
auustust mahha jätnud ja risti surma surnud.
Sa kaibad omma last takka. Ka Jeesuse risti al
seistes julged weel kaewata. Wata ommeti kui-
das temma, se Jummal poeg, risti külges poob.
Wae temma palget, kui se on ärra süllitud ja kui
werre tilgad, mis kibbowitsa kroni wahteda offa
hawadest mahha tilgub, kada filmi mahha jookse-
wad. Temma selg on hawatud ja werriseks pek-
setud. Kui kuidas Temma omma hinge häddas
kissendab: „Eli eli lama sabathani“. Panne täh-
hele mis Maria siis on kannatanud, kui temma
ainust poiga risti pakko külge lödi. Ta peab kuul-
ma kuidas rõõwliid Tedda teotawad, ta peab näg-
gema, kuidas naad temma ainust poiga pinawad.
Poeg pallub jua ja emma seisab jures ja ei tohhi
ei wõi tälle jua anda surma tunnil; ja temma
käewarred on wälja sirrutadud risti pakko külges,
ja emmal ei olle lubba neid naela wälja kiskuda,
waid peab laskma omma Poea surra kurjateg-
giatte surma, et ta kül ühtegi patto ellades ei
olle teinud. Teie ollete seisnud omma lapse surma
wodi kõrwas, teie ollete mõnne armsa laulo sal-
mikesse laulnud ja palwust piddanud. Kes on Je-

suft rōmustanud ja jahhotanud surma hāddas? Kes on Maria süddand kergitanud Poea risti al? Agga teid rōmustab sesamma Jēsus, kes meie eest surma on maitšnud ja teie lapsēle ja meile kōigile õnnistust on walmistanud. Ja nago Jēsus Maini linna lēsse naesēle ütles: „ārra nutta“, nenda üt-
leb Temma ka teile: „ārra nutte“, ja nago ta Lazarusse kōhta ütles: „temma maggab“ nenda ütleb Temma ka teie lapse kōhta: „temma mag-
gab“. Agga üllestõusma, üllestõusma peawad kōit furnud, tõuseb ülles ka teie laps, ja ello siisse lähhewad kōit, kes Jummalā armo Kristusēs ušfuwad. Se pārrast uskuge sedda armo, ja teie ei olle waeseks jānud, waid ollete rikkad Jēsan-
das, ja et kōl ennam teie laps ma peal ei olle, teie laps jāab ommeti teile ja ellab taewas Jē-
susē jures, kuhho Jēsus on lāinud meile asšend walmistama.

Ei siis Jēsusst jätta ma, Hoian ikka temma pole. Jēsus sadab lõpmata Mind ka omma ello jōele. Õnnis on, kes ütleb ka: Jēsusēst ei jätta ma.

VII.

Kui meest kirsto pantakse, kel naene ja lapsed järrele jānud.

Meie seifame siin kirsto jures, et selle naese meest ja nende laste isä kirsto panneksime. Naene nuttab omma meest takka, kellega ta (?) aastad on abbiēslos ellanud, ja lapsed nutwad omma armsad isä takka. Ja kas se ei olleks wāga halle nāhha, kui naene omma abbiēsa, lapsed omma

isä kiristo pandwad ja ommeti filmawessi nende filmist ei jookseks? Kas se ei olleks tunnistusjeks, et mees naesele ja isä lastele armas ei olle olnud ja et naad temma surmast kahjo ei tunne ja nende süddamed ei olle hawatud. Agga teie nuttate. Miks pärrast nuttad sinna naene, miks pärrast nuttate lapsed? Kas selle pärrast, et teie tuggi ja warri, teie töitja ja ülespiddaja teie käest on ärra wõetud, et teie nüüd päewa ja tule kätte ollete jänud ja nago linnotessed ommast peesast ollete aetud? Teil on ka õigus nutta, sest lesse põlli on waene põlli, kes holib lessfest naesest, kes mahhajanud lapsist, kas naad ei olle nago maea ilma kattusfeta, kussa lummi ja wiim sisse jookseb ja tuled läbbi pühkwad? Agga, armjad hinged, teie ei nutta siis omma kaddonud abikasad ja kaddonud isä takka, teie nuttate siis omma pärrast, ja kui lotus teie süddames ellab, et kaddonud õnsaste on surnud, ei olle teil ka mitte õigus temma pärrast nutta. Sest nende kasso on surreminne, kelle ello Kristus on olnud. Olli Kristus temma ello, mis kahjo on ta kül surma läbbi sanud? Mis wõib surm nende käest wõtta, kelle ello Kristus on olnud? Surm ei wõi meie käest muud middagi wõtta, kui agga sedda, mis ilmast on, agga sedda ei armasta, ei himmusta, ei ka otsti sesuggune mitte, kelle ello Kristus siin ilmas on olnud. Agga kelle ello Kristus on se annab paljo ennam jo siin ellus omma wanna Adamit surma sisse, ta surretab ja upotab tedda ärra kõige kurja himmo ja tahtmisega, ta tapleb ilma wasta ja püiab ilmast lahti peaseda, et ta omma süddand Isjanda jooks hoi-

aks. Se kegi ei wõi kahte Jēsandat tenida, Kristust ja sedda ilma ja sepärrast ei wõi ka mitte Kristus ja ilm kōrwoti meie süddames ühhes koos ellada. Naad on teine teise wasta ja teise ello on teise surm. Mis kahjo wõib kül surm sellele tehha, kelle ello on Kristus olnud, sest kui ta ka sureb, egga temma ello ei sure, sest Kristus meie sees ei sure, kui meie sureme. Agga sinna ütled wahhest, surm lahhutab hinge ihhuist? Digus kül, agga üriks aeaks. „Se ihho saab kül södud Siin muldas ellajist, Siis jälle ettetodud, Kui tulleb Jesus Krist.“ Sa ütled: „Kas surm ei lahjuta meest naesest ja lapsed isast ja söpra sõbrast?“ Lahhutab kül, agga üriks aeaks. Sest kes siin Kristusēs ollid ühendud, need ei sa ka surma läbbi teine teisest lahhutud. Mi paljo kui Kristusē Jesusē sisse uskwad need sawad teine teist näggema ja ärra tundma ja ühhes koos seisma omma Jummalat troni ees ja Jummalat tenima iggaweses õigusēs, waggaduēs ja õnnistuēs. Surm ei sagi neid ennam lahjutada. Ei sa meie sõbral seal iggaw ollema; sest Jummal ja pühha inglid on tal seltsiks. Sa ütled: „Eks surm wõtta ellokohta ja kōik warra selle kääst ärra, kes sureb?“ Dige kül, agga egga ta se läbbi waesemaks ei sa, waid weel rikkamaks, sest parremad ellokohta ja parremad warra saab temma selle assemele. Temma ellokoht on nüüd taewas ja ta saab Jummalat ja Kristusē kaaspärrijaks. Kes ilma Kristusēta sureb, sedda risub kül surm, selle kääst wõttab surm kōik ärra, mis temmal armas olli ja sadab tedda pealegi weel iggawesse hukka-utse sisse. Agga kelle ello Kristus on olnud, sel

ei olle surmast kahjo, sel on surremisest weel kasso. Sest surres peaseme pattust, ilma ja kurradi kiusatusdest, surma hirmust, kõigest häddast ja willetsuusest ja same Kristusse omma elloga lahutamata ühhendud ja same kätte, mis meie siin uskus olleme lootnud. Selle pärrast on ka nende laul siin ilma laandes olnud: „Ma tahhan jätta mahha Sind kurri ilmama, Ei armastada tahha Sind sinno pattuga; Hea ello on seal taewas, Se järrel' iggatsen, Ma polle teys seal waewas, Kui õigust ma siin teen.“ Se pärrast ärge nutte mitte omma armsad abbikasad ja isad takka. Temma käsfi käib wäga heaste ja rõmustab teile võlde:

Teid õnnistago Jummal, Mo armokessed nüüd,
Ma annan teid kõik temmal', Kes kannud teie süüd,
Kül wõime kofko tulla Seal taewas ülleweel,
Aus meil wõib ikka olla Üks hea ja rõmus meel.

(Nr. 199, w. 9.)

VIII.

**Kui meest firsto pantakse, olgo noor
ehf wanna, pois = ehf naese = mees.**

Enne, kui willi aitas on, ei tea sa mitte, kui palju wilja sa saat. Orrasse näggo on mõnni kõrd nenda, et sa lodat heaste sada, ja pärrast ei olle leikus nenda, kui sa lootsit; mõnni kõrd annab jälle põld sulle ennam ja parremat wilja, kui lotus olli. Nenda ei wõi ka meie mitte enne kui meest firsto pantakse temmast võlda, mis wilja temma ello on kandnud. Kui surm meid ärra kor-

ristab, siis on ello lõppetud, ei wõi siis meie ennam teiseks minna; nago olleme olnud, nenda lähheme ka siit ilmast ärra; meie ei wõi siis ka mitte ennam omma ello teisite seada, mis olleme teinud, se jääb nenda. Kes julgeb öölda, kui mõnni on ärra surnud, temma sai õnsaks ehk temma ei sanud õnsaks? Jummalä sõnna kidad neid õnsaks kes Jõsandäs surrewad ja et nende teud lähtwad nende järrele ja et innimenne leikab mis ta külwab. Agga mis kaddonud teile on olnud, teate isse kül, sest teie ollete tedda tundnud ja temmaga ühhes ellanud. Ja midda ennam ta teid on armastanud, sedda suremat kahjo tunnete sest, et ta teitest on lahkunud. Siin ma peal on armastust arma leida, se pärrast on meil kül halle, kui need meist lahkuwad, kes meid on armastanud. Teie südda, mo armsad, tunnistab teile, kui waeseks armastusse polest kaddonud surma läbbi teie ollete jänud ja kül teie eddispiddi sedda weel ennam tunnete, kui teie ilma temmata siit ilma lanest läbbi peate minnema ja ellama. Kui Joppe linnas usklik naesterahwas, Tabita nimmi, täis häid teggusid, kes waestele rohkeste andis, ärrasurri, siis läffitadi kaks meest Apostli Petrusse jure, kes just Luddas olli, ja kui Beetrus tulli, siis nutsid lessed naesed ja näitsid need kued ja rided, mis Tabita, nende jures olles, olli teinud. Misk pärrast kaibasid ja nutsid naesed? Selle pärrast, et Tabita täis häid teggusid ja waeste andid olli olnud ja temma neile tubesid ja ridid olli teinud ja nüüd Tabitad ennam neil ei olnud, kes neile head ja kube ja riet olleks teinud. Nago meie kaddonud usõbra teud ellus on olnud, nenda saab ka

teil halle meel temma pärrast ollema sest midda
ennam teie tedda siin ehk seal waja tunnete, sedda
ennam teie tedda nuttate ja tagga kahhitsete. Agga
kas wõib meie silmawessi ja kaibduš furnud üles
ärratada ja ello ta sisse taggasi panna. Ei wõi,
se pärrast keelgem omma kurbust ja jättem temma
hinge Jõsanda hõle alla ja pandgem temma ihho
mulda, sest mullast on ta wõetud. Agga meid, mo
armsad, on Jõsand selle kirsto ümber seädnud, et
meie mõtleks, mis meie hingest saab, kui surreme,
et meie küsiks, kes meid takka kahhitseb ja nut-
tab, kui meie ilmast ärra läheme. Sest tedda
armastame meie ja kes armastab meid ja mis ol-
leme tennu, et meid kahhetsetaks, kui meid enam
ei olle. Kui meie teud meie järrele lähtwad, mis
suggused teud sawad meie järrele tulles ja mis
tunnistawad meie teud meitest? Meie ellame weel,
meie wõime weel omma meelt pöörda, meie wõi-
me weel häid teggusiid tehha. Jummal olgo meile
armolinne ja hallastago meie peale, et meie teud
saaks Jõsandas tehtud ja meie mällestus nago
õigede innimeste mällestus jääks õnnistuses. Jum-
mal andko, et, kui meie surreme, meie ommad
hinged Jõsanda kätte annaks ja Jõsand meile
meie wiimsel tunnil saatja olleks läbbi pimmeda
surma orru iggawesse ello sisse.

Kui ilma jättan mahha, Siis ärra jätta mind.
Kui jääb kõik rikkus tahha, Siis iggatsen ma sind.
Kui wõttab lõhki minna Mo südda walloga,
Siis kosfuta mind sinna So kalli werrega.

IX.

**Kui wanna usklikko meest firsto
pantasse.**

Kui wanna Simeon Bühhaft Waimust aetud Jummalä kotta tulli ja sealt Jesust ja Temma wannemid leidis, siis wöttis ta tedda omma sülle ja kitis Jummalat ja ütles: „Jesand, nüüd las-
sed sinna omma sullast rahhus ärraminna omma sonna järrel, sest minno filmad on sinno önnis-
tust näinud.“ Mis ligutas wanna Simeoni süd-
dand nenda, et ta ei tahtnud ellada waid römoga furra. Temma olli Jesandat Kristust näinud, nago ta Bühhaft Waimust olli sonna sanud, et ta ei piddand mitte furma näggema, enne kui ta Je-
sust olli näinud. Ja nüüd näeb temma emma sül-
les Jesust, tedda Abraham, Isaak ja Jakob ollid himmustand nähha ja ei sanud nähha, kellest kõik prohwetid ollid kulutanud, et temma Israeli lo-
tus ja pagganatte walguš saaks ollema. Wanna Simeon wöib Jesust omma sülle wötta, sedda Je-
sust, kes tedda ja kõik rahwast kõigest pattust lun-
nastab ja furma käest wöimusse wöttab. Mis olli weel Simeonil siin ilmas aega wita, temma lotus olli täidetud, sest Jesust näeb ta omma sil-
maga; mis wigga furra, kui Jesus, se furma är-
rawöitja ellab? Ja meiega on paljo parrem luggo, kui Simeoniga, meie ei ella mitte nago Simeon
ue päewa koido walgušsel, waid kess päewa wal-
ges. Meie näeme Jesust mitte nago lapsokest, waid olleme tedda näinud risti pu külges meie pattude
pärrast surrema ja omma werd meie eest ärra-
wallama. Ja kui meie Jesuše risti al olleme

seisnud, siis olleme ka temma haua jure läinud ja tedda leidnud hauast ülles tõusmast. Ei olle haud enam pimme org ja meie ärraneelja, sest Kristus on omma üllestõusmisega surma ärrawõitnud. Temma käes on haua ja taewarigi wõtnud. Minno filmad on sinno õnnistust näinud, on se pärrast ka uskliko innimesse tunnistus ellus ja surses. Nende filmad, kes uskwad, on Jesust ommas ellus näinud. Näinud kui haige wodi peal pikka maas ollid, näinud, kui hädda, hirm, willetsus ja oht neid waewas ja on Temma armo ja rõmustamist tunda sanud, kui süddame pohjast Temma pole ohkafid. Näinud on nemmad omma armsad Jesust ö ja päewa aeal, näinud ni hästi kui Temma neid karriistas, kui ka siis, kui Ta neid õnnistas. Jssand ei olle lapse põlwest meie sõbbrale ennast tunnistamata jätnud. Temma on tedda hoidnud ja kandnud kunni jõud käest otsa lõppis ja hiusse karwad halliks läksid. Kui tihti, kui tihti on Jesus omma armo käed kaddonud pole wälja sirrutanud, kui tihti tedda hoidnud, et ta hukka ei läinud. Ta on Jesusse armo maitse nud, kui Temma armsaste temmaga kõnneles ja tedda rõmustas, kui ta murre ja kurwas meles olli. Jah, kes jõuab selletada, kes öölda, kui tihti ta omma ello päewil Jssandat omma Õnnisteggiat on näinud? Ja mis olleks temma ello ilma Kristuseta olnud? Mis tal ilma peal armas ja maggu on olnud, sedda on Jesus temmale andnud. Kristus olli temma ello, temma lotus, temma rõõm ja armastus. Temma himmo piddi se ollema, et ta ihho maeast peastetud saaks ja Jesusse jure lähheks, et ta Jesussega saaks ühhen-

dud ja Jeesuse jure jääks. Se pärrast saab igga ühte uskliko wanna innimesse palwe, kui ello õhtu kätte jõuab, wanna Simeoni palwe ollema: „Nüüd lased sinna omma sullast rahhoga ärra-minna, sest minno silmad on sinno õnnistust näinud. Mis head wõib wanna innimenne weel ilmaft lota: „Ihm ep olle muud kui wangi kooda, Kus on kartust, hirmo, waewa, sõdda, Mis siin on ikka, Se on murre, kurwastus ja wigga. (Mr. 211, w. 2.) „Seal, seal on se parrem ja illusam riik Mo tullusam oõsa, Mo üks ja mo kõi“, on uskliko laul ilma laandes olnud, sepärrast ka temma tunnistus surma tunnil:

Sest minna hea melega, Nüüd annan ennaft sulle, Et surm mull' tulles kassuga, Ja sa tood ello mulle; Kõl minno ihho häddata Sel wiimsel päewal auuga Sest surma unnest tõuseb.

(Mr. 203, 9.)

X.

**Kui naist firsto pantafse, kes tuhho-
wodi on ärrasurnud.**

Armsad hinged! Meie Jssand ütleb kül: „Kui naene ilmale toob, siis on temmal murret, sest temma tund on tulnud: Agga kui laps on sündinud, siis ei mõtle temma se waewa peale rõmo pärrast, et innimenne ilmale on sündinud. (Jan. 16, 21.) Ka sel naesl olli tund tulnud, et temma ilmale pididi toma ja temmal olli murret selle waewa pärrast. Ta pididi nüüd kui Rebekka ütleva: „Kui se nenda on, mis ma siis nisuggune olin“ (1 Mos. 25, 22) agga ei wõinud mitte ennaft nenda rõmustada kui Rebekka, et ta lapsi ilmale

tõi ja neid mõis kasvatada. Jah ta võib küll nenda küsida: „Kui se nenda on, mis ma siis nisuggune olin?“ [Sest*) mis on temmal sest olnud, et ta last ilmale on tonud, lapse elloandmine on temmale surma andnud. Ja selle lapse pärast ei või temma rõmustada, waid peab Rahheliga ommast lapsest ütleva „Benoni“ wallo laps. Sest wallo on ta temmale teinud sega, et ta tedda surma õhto satis ¹⁾). Kül olli temmale õigus ohkada,

*) Sedda mis nende tähtede [] wahhele on pandud, ei loeta mitte, kui naene tuhhowodi on furnud, agga last ei olle ilmale tonud.

1) Kui laps on furnud, loetakse: „ja wata selle tilloksesse taimekesse peale, kel ilmale samisest mingisuggust head ei olle olnud, waid on pealegi emmale surma saatnud.“

2) Kui laps ellab, loetakse: „wallo on ta temmale teinud ja surma tunnil tedda weel waewanud, kui ta selle peale mõtles, et nüüd so lapsokenne omma emma armastust ellades ei sa tunda, nüüd peab issa ja mu wõeraste kätte jätma, kes tilloksesse lapse eest ei mõista egga või ka diete hoold kanda.“

3) Kui muid lapsi on mahha jäänud, loetakse: „ja muid lapsi waesiks lapsiks teggi, kes ilma emma armastuseta peawad üles kasvama, kellel emma armastus ja emma hõlkandmine tarwis olli. Surem kahjo on lastel emma surmast, kui issa surmast, sest emma armastus on ennam kui issa leib.

kui se nenda on, mis ma nisuggune olin.] Agga kas siin ilma peal on ial tõiste? Eks pea siin ilma peal wanna lõpma kui uus luggo kätte tulleb? Eks pea ikka siin ilma peal wanna ello lõpma, kui uus ello saab sündinud. Kui uus Adam sünnib, peab wanna Adam surrema. Kui meie taewarigile olleme sündinud, eks siis surmlit ihho pea surrema ja wanna ilma kõrd ärralõpma? Ja kas meil kõigil, kui meie ussume, ei olle surma tund mitte sündimisse tund. Surrema peame kõik kui iggawest ello tahhame kätte sada. Agga usklik naene, kes tuhhowodi ärrasurreb, toob kaks ja kahhesuggust ello omma surma tunnil ilmale. Lapse ello, mis ta omma olle, et ta kül temma lihhasi ja werrest on wõetud ja selle ilma sisse saab sündinud, ja tõine temma omma ello, mis temmale jääb ja saab iggawesse ello sisse sünnitud. Kui lapsokenne mahha ei jä, ei olle usklikko naese surm, kui ta tuhhowodi sisse surreb, mitte haledam, kui olleks ta tõise haigusse kätte surnud. Jah ta on õnnis surm, sest naene on omma seisusse seadusjes ärrasurnud, sest Jummal on naese peale pandnud, et ta lapsi ilmale toob ja igga ühhe naese mõtted käiwad surma pole, kui temma tund on tulnud. Nenda on igga naene sel kõrral wahhest ennam walmis Jummal troni ette astuma kui muul aeal. Agga meie, mo armsad, kes sedda naist nüüd kirsto panneme ja alles ellame, ei tahha melest lasta ärraminna, et ka meie surma tunnikenne peab weel sündimisse tunnikenne ollema, mil uus innimenne iggawesse ello sisse sünnib. Agga egga kõigil surma tunnikenne ello tunnikenne ei olle, waid üksnes neile, kelle sees Kristus Jesus

uusso läbbi on ellanud; sest se seie male ärrapeidetud
 Kristusse ello meie sees saab siis ilmsiks. Kandkem,
 minno armsad, siis hooft, omma ihhoello aegas,
 et Wanna Adam surreks, et uus innimenne meile
 iggawessiks jääks ja meie omma surma tunnil
 römoga wõiks tunnistada:

Kõik wanna lõppis ärra nüüd,
 Ma tunnen üht uut Waimo tööd.
 Mo Tal, oh terre tullemast,
 Mo peigmees rutto üllewast!
 Au, kitus, tänno olgo lõpmata
 Sull' antud iggawest. Halleluja!

XI.

**Kui naist kirsto pantasse, kel tillokessed
 lapsed mahha jäwad.**

Oh, armsad hinged, kül halle, wä ja halle
 luggo. Meie panneme nüüd sedda naist kirsto.
 Seal seisab temma mees, siin n^{utt} ad temma
 lapsed. Jah, armas sõbber, sinno as abbikaas
 ei olle ennam. Temma kõrw ei kui. sinno sõnna,
 temma käed ei sa ühtegi asja tallitud. Kes watab,
 nüüd sinno laste järrele, kes tallitab maea asjo,
 kes walmistab toidust, kes teeb ridid. Kui ja kottu
 ärraläksid, siis jäi kõik sinno naese käre alla, ja
 kui ja koddu tullit, ollid kõik asjad nenda kõrre
 pärrast aetud, nago sa isst olleks koddu olnud ja
 jäi ka kõik omma järje peale. Agga nüüd on
 koddu luf ärrawõetud, sinno armas abbikaas on
 furnud, temma silmad ei wata ennam järrele, kõik
 sinno asst on laiali, sinno maea on ilina perre-
 naeseta, sinno lapsed ilma emmata ja kõikis paifus

leiat ja omma abbitasa waja. Ja ka sinna, armas
 sõbber, omma armast abbitasa firsto pannes, peat
 nüüd kibbedamaks süddame walluks ka sedda wallo
 weel tundma, et sinna ei olle tedda siis ennam
 armastanud ja hoidnud, kui ta sul alles ellus olli.
 Kas wõiks mees omma naist, ehk naene omma
 meest firsto panna ilma sedda kahhetsemata, et
 temma nenda ja nenda temma wasto mõnnikord
 on olnud, et ta kül muido tedda armastas? Kas
 se wõiks kül olla, et mehel omma naese ja naesel
 omma mehhe käest ühhegi asja polest ei olleks
 andeks palluda mis teine teise wasto on pattu
 teinud, kui ta alles ellas? Kas se wõiks kül olla,
 et meie firsto pannes ei sowiks oh olleks ma teisite
 laddonud wasto olnud, temma sõnna ja palwed
 ennam kuulda wõtnud. Agga nüüd ei wõi sa
 ennam keddagi tehha kuid' agga Jummalat pal-
 luda, et Temma sulle kõik pattud ja pudusjed
 andeks annaks. Ja teie, mo armsad lapsed, teie
 seisate si. Mõnni teie seast ei teagi, mis teie
 ollete ka. Emma, omma emma armastust. Sedda
 teie ennam emma peal kätte ei sa. Mõnned teie
 seast nutwad, sest naad teadwad, et naad omma
 emma armastussest on ilma jänud. Emma ar-
 mastus on ennam kui isä leib. Ülespidamist
 sawad lapsed kül, kui nende isä ja toitja on ärra-
 wõetud, olgo kül ehk waesemal wiisil, agga emma
 armastust ei sa naad ennam tunda, kui ämmak ka
 parrem olleks, kui omma emma olli. Wõeras
 emma ei wõi lapsi nenda armastada, kui omma
 emma, kes isä neid walloga on ilmale tonud ja
 omma rinna otsast pimaga on toitnud. Isä saab
 kül teist naist, agga lapsed ei sa ellades teist emma,

kes neid nenda hoiaks ja armastaks, kui omma emma neid on hoidnud ja armastanud. Oh nüüd peavad need waesed lapsed ilma emma armastuseta üles kasvatud sama, ilma emma armastuseta läbbi se ilma lane haura pole minnes. Selle polest on kül halle luggo, kui Jummal naese päewi on lõppetand, et ta isse omme lapsi ei sa kasvatud. Agga meie ei seisa siin mitte kui säh-härdussed, kel lotust ei ooleks, waid siin wahhest jäädwat asfend ooleks. Ka meie peame surema. Kui laddonud lotus olli Jesus Kristus ja ta surses omma hinge Issanda kätte on andnud, egga ta siis meile furnud ep olle, waid ta maggab, siis ellab ta ja ka meie same ommale iggawest ello, kui Jesusse Kristusse siise ussume ja omma süddand taewa pole tõstame. Kes õiges uskuz jubba ma peal olli ühhendud, se jääb ka taewas ühhendud ja nago meie teine teist ma peal olleme tundnud, nenda tunneme ka seal teine teist ja anname Jummalale au kitust seal kussa surm järrele ei tulle ja kus surm ennam ei sa lahhutada neid, kes teine teist Issandas on armastanud. Sepärrast

Thhaldage süddamest,

Battu himmust lahti sada,

Wõtke aegsast teigest wäest

Omme Jesust armastada.

Siinna nõudko teie südda,

Kus ep olle karta hädda.

(Mr. 275, w. 10.)

XII.

**Kui naist kirsto pantakse, olgo ta
wanna ehk noor, olgo tal lapsi woi ei.**

Armsad hinged! Meie ellame siin ma peal mitte se tarwis, et agga ello päewad möda lähheks ja wimati kord surm tulleks, waid et meie ennast iggawesse ello jaoks walmistaks ja iggawest ello ka kätte saaks. Kes sedda on tundnud ja sedda möda ellanud ja surnud, se on õigel wiisil surnud. Olgo ka kül, et meie omma ello olleks ilma wega ilma peal eddasi aeanud, siisgi same surma wodi peal ello päewist tunnistama rõmoga nago Dawid teggi: „Kõrid on mul armsa paikade peale lan- gend, ka on se pärris oõsa illus mo melest.“ (Zaw. I. 16, 6.) Õnnis, kes sedda omma surma wodi peal tunnistab, õnnis ka se naene, kedda nüüd kirsto panneme, kui Daweti tunnistus ka temma tunnistus surma tunnil on olnud. Küllab olli wahhest temmal ka raske, mehhest ja lapsist ja sõbradest lahkuda, kül olli wahhest raske omma ellamist teise kätte jätta, agga siisgi kui ta Jum- mala armo peale mõtles, olli temmale armas surra. Kes surreb, seisab nago mäe otsas, kust ta wõib taggasi wadata selle te peale, mis ta ilma lanest läbbi on tulnud ja wõib ommad filmad tõsta selle ue Jerusalema pole, selle illo temmale jubba kau- gelt filmi kiisgab. Ja kui meie õdde taggasi watis omma ello te peale, siis piddi südda täis kitust ja su täis hõiskamist ollema. Eks anna ta terwe ello aeg tunnistust Jummal armust ja heldussest? Eks olle Jummal kõik ta ello te omma armo tä- metega märkinud? Ja ta piddi surma tunnil tun-

niistama, et Jummal imme wiisil tedda siit ilma lanest on läbbi saatnud, tedda kurja ja kahjo eest hoidnud ja rikkalikult õnnistanud ihho ja hinge polest. Kui saggedaste on ta himmustanud sada, mis hingele kahjuks olleks olnud, agga Jummal on sedda feelnud, kui mitto kõrd on, mis ta isse ommale kahjuks arwas, temmale õnneks ja õnnistusseks olnud. Kõik rist ja korem, kõik õnnetus ja willetsus on selge õnnistus olnud, kellega Jummal ta hinge taewa pole tõmmas. Ja kui meie õdde surma tunnil se peale on mõelnud, kuidas Jummal kõik ta ello aeg temmaga on kannatanud, ta järrele waatnud, ta hinge õnnistust on otsnud ja iggapäew kõik pattud ja ülleastmised andeks andnud, nenda et neist mitte tolmokestgi ülle ei jänud, kes võib siis tedda feelda tunnistamast: „Kõrid on mul armsa paikade peale langend, ka on se pärrisõssa illus mo melest.“ Kui ka kül olleme pattu teinud ja patto sees ellanud, agga Jummal armu läbbi ilma pattuta furnud, kes omma Poia werriise ärratenimisese pärrast kõik meie pattud andeks on andnud ja neid ärrawõtnud, siis peab meie pärrisõssa illus ja meelt möda ollema. Illus, oh wäga illus ja meelt möda peab sel, kes õnsaste surreb, ta pärrisõssa ollema. Sest pärrib nüüd kõige pühhadega ning ärrakorjatudega, mis Jummal neile on tõutand, kes Temma siisse uskwad ja kedda Temma Poeg pattust puhtaks on pesnud. Siin ma peal on tänna se, homme teine luggo. Tänna ehk hõiskab so südda ja homme sa nuttad, nüüd lähhed sa pimmedast orrust läbbi ja siis seisad jälle mäe peal, kus kõik so hädda jalge alla on pandud, agga kui sull' so pärrisõssa käes,

egga siis ennam kurri luggo wõi tulla. Illus ja armas olli so pärrisossa, ta jääb ka iggaweste illus ja armas. Egga ei wõi kegi sedda käest wõtta. Egga se ei kahhane, waid lähheb suremaks, kallimaks, armsamaks päewast päewani iggawestest aeas iggawesse aeani. Oh andko Jummal, et meie armas ödde surma tunnil selle Laweti tunnistussega olikes furnud, oh andko Jummal sedda tunnistust meile kõigile, kui surm keele peal, siis laulame ka surma wallus:

O maggusam Jesus, so rõmust on täidet'
Mo südda, taewaliko tullega süitet'.
Kül silmad ei näe, kül kõrwad ei kule
Mis maitseb mo südda, mis rõmo saab mulle.

XIII.

Kui leske naist firsto pantasse.

Armsad hinged! Agga mis pean minna nüüd otma, oh Jssand? Sinno peale lodan minna (Law. I. 39, 8.) nenda küsib ja kostab Lawid, sest waesel innimesel siin hädda orgus peab kõigetemma töö ja willetsusse ja kiusatusse sees rõmustamist ollema. Agga mees kül ei otsti mitte rõmustamist Jummalale käest egga loda ka temma peale. Sest mitto rõmustawad ennast ommast rikkussest, ommast auust, ommast tööst ja ommaksedest. Agga sähhärdusfed, rõmustamissed ei panne süddand ei kuigi kauaks rahhole. Raad on tühjad rõmustamissed nago wihwata pilwed ja weta kae-wud. Meie hing ei tunne rahho, kui ta Jssanda sees ei hinga ja meie südda ei kārsti kussagil enne

fui Jēsand meid on rōmustanud. Agga kes, mo armsad, küsib ja ohkab ennam: „Agga mis pean ma nüüd ootma?“, kui waene leß naene. Mees, kelle peale ta omma murret peaks pannema, puhkab haudas, ei kule temma kaebamist, ei näe temma hädda. Temma su ei wõi tedda trööstida ei ka temma abbi tedda peasta. Naese tuggi on mehhega mahha langenud ja aid ja müür naese nõalt ärrawõetud. Iggamees teab, et leß naene ilma warjota on, sepärrast on ilmal ka julgust temma peale tikluda ja mõnni, kes tedda ei olleks puutnud, kui mees alles ellaks, ei holi temma häddast, ta waesussest ja filmaweeest. Mis hädda on se waene leß, kedda meie firsto panneme, omma lesse põlwe tunda sanud*)**). Kas iggaüks leß naene ei olle nago firwi te peal mis iggamehhe ette

*) Kui leß naene lastega waese põlwe siisse ommaast mehhest olli mahha jänud, siis loetakse: „Kes jõuab kõið filmapisaraid luggeda, mis waese lesse filmist on lastud, kui ta wäetima lastega isast mahha jäi ja nüüd se peale watas, mis tal olli jänud. Mis on ta tühhi warrandus kül ni mitme peale, piddi ta kül ohkama. Kuidas sellega lapsi toita, katta ja kaswatada. Agga kui ta südda nenda murrest olli ja küsis: „Agga mis pean minna nüüd ootma“; agga uskus ütles: „Oh Jēsand! Sinno peale lo-dan minna,“ siis on ta ka tunda sanud, et Summal ta lotust ei olle lastnud tühja minna. Summal, kes Agari karrimist laandes wee järrele on kuulnud, ja lesse naesel Sarepta linnas prohwetil Glia aeal ei lastnud jahho wakkast otša minna, on ka

pudub ja iggamees jallaga tahhab kõrwale lükkata. Kas se süddand ei peaks waewama ja süddamele wallo teggema? Ja kui ka peal nähhes kaddonud ei olle enam kannatanud kui mu rahwas, siisgi jääb igga lesse naesele ikka se tundminne, et ta siin ilma peal üksi on, et ta kukkub üksi kurba käggo ja et innimesest palju head ei wõi lota, kui Jummal temma warri ja müür ei olle. Agga, mo armsad, mis nüüd öölda, mikspärrast nüüd kõik temma hädda ja willetsust weel arrutada. Ta on jo sedda koormat, mis temmal peale olli pandud jõudnud ärrakanda, sest et Jummal ühtegi ülleliga ei kiusa. Et kül lesse põlw waene põlw on, siisgi on ta õnnis põlw, sest kegi ei tunne

temma palwed kuulda wõtnud, nõnda et ta rōmoga wõis laulda: „Mis waewab sinno süddant, Mis ial nõuad ka, Sell', kes on kõige Issand, Kõik holeks anna sa, Kes pilwed, taewa tuled, Kõik hästi wallitseb; Kül iggal aeal tunned, Et so eest murretseb.“ — ja siis loetakš eddasi: Kas igga-üks leff....

**) Kui leff naene ka just mitte wae se põlwe siisse ommast mehhest olleks mahha jänud, siis loetakš: „Ehk temmal kül mehhest rohkem warrandust olli mahha jänud, nenda et temmal pudus kätte ei tulnud. Kas temmal ei olle allati hirm olnud et leib ta käest ärrapettetaffe, mis temmal olli, sest paljos neid leski on ilma peal, kes innimeste kurjust ja kawwalust ei olle tunda sanud? Kes on temma eest seisnud, kes temma palwed kuulda wõtnud.“ — nüüd siis loetakse eddasi: Kas iggaüks leff....

Summala abbi, armo ja heldust nenda nago leſt naene. Agga meie ei ſida tedda mitte temma kannatamiſte ja waewa p rraſt  nsaſs ja ei r -muſta ka mitte ſe  lle, et n   d k  f willetsus ja h ddda on m  da l  n  d, waid meie lodame ſe peale, et meie  dde k  gesurema h ddda ſees, kuſt  kſti ei peaſe, ſe on ſurma tunnil uſkuſ on   ln  d: „Oh Jeſand! Sinno peale ma lodan.“ Jah, kui meie  dde ſurma tunnil omma waewa, willetsuſe, filmawe, palwe, t  ja k  ge omma ello peal on m  eln  d ja ſiisgi on kaebanud: „agga miſ pean ma n   d ootma?“ ja kui iſſe ennaſt ja omma ello on hukka m  iſtn  d, agga ſiisgi uſkuſ on tunniſtan  d: „Oh Jeſand, ſinno peale lodan minna“, ſiis w  ime k  l, mo armsad, n   d r   msad olla ja Summalat temma p rraſt k  ta. Seſt kaibamiſt ei leita temma ſuult, ei ka filmawet temma filmiſt, ſeſt ta on n   d k  f  rraw  it  d, ta on  nsaſs ſanud Jeſuſſe Kriſtuſſe ſurma ja  lleſt   smiſſe l  bbi. Temmale ei olle ennam tarwiſ lota, waid ta ſaab ſinna, kuſ filmil antaſs n  hha, miſ ſ  ddda uſkn  d ſiin.

Se p  hhi, kuſ ma ſeiſan,
Kriſtuſſe werri on;
Se teeb, et mull' w  ib paista
Se iggawenne r   m.
Ma iſſe ja mo ello
Ei k  lba kuhhogi;
Miſ Jeſus andn  d mulle,
Dn armas t  eſt' ja hea.

XIV.

**Kui inimest firsto pantafse, kes paljo
pöddenud.**

Se on jo kül! Se rist, mis kanna ma Teeb
mind jo nõdraks teal; Oh raske on, Mis minna
kannata; Kül rõhhub korem peal' Et nuttes minno
südda küssib Kui kaua rist kül mulle turib? Se
on jo kül! Jah, armsad hinged, nüüd se waene
hing ei küssi enam „Kui kaua rist kül mulle
turib?“ sest Summal isse on öölnud: „Se on jo
kül“ ja on tedda sest ihho wangi koast ärrapeast-
nud. Nüüd se waene hing enam ei ohka: „Kui
kaua oh Summal, kui kaua sa wiwit. Kui päew
nüüd tõuseb, ei panne ta enam filmawega täh-
hele, et jälle päew temma waewale on jure pan-
dud; ja kui ö tuleb, ei ohka ta, oh olleks se mul
wimane ö, mis minno soigmist tuleb. Nüüd on
filmad kinni, mis siin hädda orgus nago weallikad
on jooksnud, ja su, mis soigmisest olli wässinud,
nüüd ta enam ei kaiba. Dmma ihho maea on
se waene hing nüüd mahhapandnud ja ta süddame
ihhaldaminne, et saaks ärrapeastetud, on nüüd
täidetud ja ta puhkab omma tekäimisse waewast.
Agga kas se himmo, oh et ma peaseks, jo ifka ka
õige himmo on, kas kõik jo sellepärrast peastetud,
et naad on furnud? Ei mitte, armsad hinged!
Kes omma ihho häddas agga mõtleb omma ihho
hädda peale ja ei tunništa: „Mo ihho on nüüd
tõbbine Agga haigem mo südda, Ei tulle lotus
temmale, Et õnnistus saab mulle,“ sel on kül
himmo, et saaks wallust lahti ja häddast, agga
mitte hädda jurest, pattust. Misjuggune waene hing

ei tunne, et Jummal haigust sepärrast temma peale on pandnud ja tedda koorma al hoidnud, et ta omma patto tunneks ja Õnnisteggija järrele waidleks. Sest mis aitab se, kui surm meid ka ilma häddast ja ohhust peastab, agga ommeti iggawesse surma sisse sadab. Surm peastab üksnes neid kõigest häddast, kes enne surma jubba pattust peastetud. Sellepärrast ka Apostel ei ütle mitte üksi: „mul on himmo ärrapeastetud sada,“ waid ta panneb ka weel need sõnnad jure: „ja Kristusse jures olla, sest se olleks paljo parrem.“ Jah, sellepärrast läffitab Jummal meile hädda, willetsust, haigust ja risti, et meie tunneks omma pattu ja waidleks Jummal armu järrele. Se on se õnnistaminne, kellega Jummal risti läbbi meid õnnistab, et rist meid ilmast ja ka omma süddamest lahti peastab ja Kristusse risti jure sadab. Rist peastab filmad lahti, et ilma tühhiust ja pattu huffatust, agga ka iggawesse ello auu tunneme. Olgo kül ihhul suur wallo, surem on weel himmo Jummal järrele ja hingel on nalg ja jänno ellawa Jummal peale. Kui kül süddame palwe se peale käib, et Jummal ihho häddast meid peastaks, siis weel ennam se peale, et Ja meid sest hinge häddast pattust, mis Kristusse armust lahutab, peastaks. „Kosfuta mind, minno ello, Kui ma kurb ja többine. Wotta ärra kõif mo wallo Ja mo terwet kahjogi, Mis mull' sanud Adamist Ja ka minno ommast süüst; Kui mind kastab sinno werri, Siis jääb kõif mo hädda ärra.“ Mis immeks panna, kui sähhärduesse tundmisfega hing himmustab Kristusse jures olla. Kas pruut ei tahha omma peigmehhega armastuses ja nenda ka hing omma hinge peioga

Kristussega ühhes koos olla? Sest ta teab, et, mis ta kannatab on möda minneja hädda, agga mis ta pärrib, on iggawenne ello ja õnnistus. Kes Kristusse jure on sanud, ei tunne enam hädda egga wallo, sel pühhib Kristus filmawet filmist ärra ja õnnistab tedda iggawesse õnnistamisega. Selle südda ei ohka enam, ei himmusta ka enam keddagi, ta südda on opis rahhole pandud, sest ta on Kristust omma pärrisossa ja süddame warra kätte sanud. Õnnis kel Kristusse rist kõiges ristiis paistab. Õnnis kelle usk risti läbbi kindlamaks, kelle arm kangemaks, kelle himmo Kristusse järrele suremaks on läinud. Õnnis se hing, kes risti al on tunda sanud, et kui rist on surem, siis taewas liggem, ei muido Jesust tunne sa. Õnnis se hing, kes omma himmo se pole on pöörnud mitte et ta ristist peaseks, waid et ta omma armsa Jesusse jure saaks ja jääks iggaweste. Oh Jummal andko, et se waene koormakandja hing kõigest koormast lahti peastetud Kristusse jure olleks sanud ja andko ka meile, et meie risti uskus wõimust wõttaks, et ka kord temmaga ühhes Jummal troni ees wõime rõmoga laulda:

Dh nüüd anti mull' jo nähha
 Taewa auu ja ka head
 Jesus ruttab mind nüüd katta
 Omma walge kuega
 Auu troni pantaks peale
 Taewa troni saan ma jälle:
 Sedda rõmo maitfen ma,
 Mis on opis otsata.

XV.

Kui inimest firsto pantakse, kes üllekohto surma on surnud.

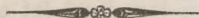
(Kui ta isse ei olle ommale otsa teinud.)

Armsad hinged! Kül seisame koormatud ja waewatud süddamega siin firsto ümber, sest meie peame lahkuma ommast wennast (sõbrast, isast, lapselt) kes mitte Jummal haigusse kätte on surnud, waid üllekohtu surma. Kas peame nüüd temma otsa heaks kiitma ja seal, kus Jummal isse temma surrence läbbi on rākinud, Jummal selget kõnnet teisite selletama ja teggema nago olleks meie wend (õdde) õiget surma surnud. Jummal hoidko meid se eest, kui ka kül meie kiitminne egga laitminne surnute otsa ja sedda põlwe, mis meil käes on, ei parremaks egga pahhemaks ei sa tehha. Agga mikspärrast pallume siis igga pühhapäew omma ferritopalwes et Jummal meid tahhaks kurja äffilisse surma eest hoida kui teine surm nago teine on ja seal wahhet polleksgi ollemas. Agga sellepärrast, et seal kül wahhe on ja teine surm Jummal teine üllekohtone surm on, pallume sedda Jummal käest. Agga kas sellepärrast, et kaddonud sähhārdust armeto surma on surnud, on meil lubba tedda huffa mõista ja öölda: „Nago ello olli nenda ka ots, ja nago ta tenistus olli nenda on ka ta pall olnud.“ Jummal hoidko meid, et meie nago wariserid ommast wennast (õest) ennast parremaks ei pea ja omma wenna (õe) huffamõistjaks ei sa, waid andko, et meie omma wasto rinda lööks ja tõlneriga pal-

luts: „Jummal olle mulle pattuselle armolinne“. Sest kui Jummal ikka teise surmaga meile tah-
 hab mele tulletada, et surm on pattu palk ja meid
 tahhab maenitseda, et walmis olleks surrema, siis
 palju ennam sähhärdukse armeto surma läbbi.
 Sest sinna, kes ja praego siin kirsto jures seisad,
 ei tea mitte, mis surm sulle wahhest tänna ehk
 homme ehk eddispidi wõib juhtuda. Sedda sur-
 ma mis Jummal meile on walmistanud, peame
 surrema ja kui meie ka parremat surma surreme,
 kui kaddonud on surnud, siis on se Jummal
 arm, agga mitte, et parremat wäärt ehk teninud
 olleme. Sest Jhesand ütleb ka nüüd meie wasto
 nago ta nende wasto ütles, kes Temma jure tul-
 lid kulumata, et Kalilea Ma rahwa werri nende
 ohwriga sai seggatud: „Mõtlete et needsinatsed
 Kalilea rahwas suremad pattused olnud kui kõik
 mu Kalilea rahwas, et nemmad sedda on kannat-
 tanud? (Lut. 13, 2.) Minna ütlen teile: ei mitte;
 waid kui teie meelt ei parranda, siis lähhete teie
 nendasammoti kõik hukka. Ehk mõtlete teie, et
 need kahheksateistkümmend, kelle peale Siloa torn
 langes ja tappis neid ärra, suremad süallused ol-
 nud, kui kõik innimesed, kes Jerusalemmas elas-
 sid? Minna ütlen teile, ei mitte; waid kui teie
 meelt ei parranda, siis lähhete teie nendasammoti
 kõik hukka.“ Nenda ütleb ka tänna Jhesanda su
 meie wasto. Jummal tahhab meid sesinnatse ar-
 meto surmaga hirmutada, et meie liigjulguis ja
 kerge meel kadduks ja meie hirmo ja wärrisemis-
 sega omma otsa peale mõtleks. Ligutagem ommas
 süddames ikka Jhesuse sõnna: „waid kui teie
 meelt ei parranda siis lähhete nendasammoti kõik

hukka"; ja meie wenna (õe) surm on siis meile tulluks ja kasuks. Ja midda ennam meil pattust pöörmisje mõttid on, sedda ennam saab meil ka halle meel omma wenna (õe) halledast surmast ollema ja sedda ennam Jummalat palluma, et Temma omma sure heldusse pärrast meid sesuguse otsa eest hoiaks. Oh Jummal olgo sel wael hingel armolinne ja andko, et Temma tedda surmale walmis olleks leidnud, kui Ta tedda kutsus ja et õnneto surm ka temmale iggawest kahjo ei olleks saatnud ja andko meile, et meie surma ja hukkatusse hirmo alt ärra peaseks ja õnsad otsa saaks.

Oh õppeta mind, Jõsand isse,
 Mo otsa peale mõtlema,
 Ma peidan Jesu hawu sisse,
 Et parrandust ei wiwita.
 Ma pallun Jesu pärrast siis,
 Mo Jummal, te mo otsa heaks.

Tuhhataja.

Nummer.		Lehhe külj.
I.	Kui lapsolest firsto pantakse, mis weel aastane ei olle	5
II.	Kui lapsolest firsto pantakse, mis aastane ehk ka wannem on	7
III.	Kui suremad last firsto pantakse	10
IV.	Kui noort meest ehk tüdrukut firsto pantakse	12
V.	Kui wagga noort innimest firsto pantakse, kes jubba lapse põlwest Jummala armo järrele waidlenud	15
VI.	Kui wannematte (kas isä ehk emma) ainust last firsto pantakse	17
VII.	Kui meest firsto pantakse, kel naene ja lapsed järrele jänud	20
VIII.	Kui meest firsto pantakse, olgo noor ehk wanna, pois ehk naese mees	23
IX.	Kui wanna uskliko meest firsto pantakse	26
X.	Kui naist firsto pantakse, kes tuhhowodi ärrasurnud	28
XI.	Kui naist firsto pantakse, kel tillokesed lapsed mahha jäwad	31
XII.	Kui naist firsto pantakse, olgo ta wanna ehk noor, olgo tal lapsi woi ei	34
XIII.	Kui leske naist firsto pantakse	36
XIV.	Kui innimest firsto pantakse, kes paljo pöddenud	40
XV.	Kui innimest firsto pantakse, kes üllekohto surma on surnud. (Kui ta isä ei olle ommale otša teinud.)	43

